

Hierbij ontvangt u het aprilnummer van de digitale nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden. In deze nieuwsbrief onder andere enkele (digitale) activiteiten, een van de interviews van de Stem van Leiden en een podcast met het verhaal van een echte Leidenaar, de foto's die deze maand op de Leidse historische kalender te zien zijn, een gevelteken uit onze collectie en een mooie afbeelding uit de Beeldbank.

Kijk voor meer informatie over de Historische Vereniging Oud Leiden en haar activiteiten op www.oudleiden.nl.

**Nieuwsbrief van de Historische Vereniging Oud Leiden
April 2021**

Ontvangt u deze nieuwsbrief en bent u nog geen lid van de Historische Vereniging Oud Leiden? Vanaf 25 euro per jaar geniet u van de vele voordelen die het lidmaatschap u biedt en steunt u ons in ons streven om de kennis van de geschiedenis van Leiden te bevorderen en het Leidse culturele erfgoed te beschermen.

Meer informatie over het lidmaatschap vindt u [hier](#).

Kopij voor de digitale nieuwsbrief van mei kan tot en met 22 april worden
aangeleverd op het [adres van de redactie](#).

Voorzitter Rens Heruer en vicevoorzitter Gerard Kramer zijn woensdag 24 maart benoemd tot erelid van de Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL). Tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) werd een voorstel daartoe met algemene stemmen aanvaard. Heruer en Kramer verlaten na acht jaar - conform de statuten - het bestuur. Ze worden opgevolgd door respectievelijk Steven Engelsman en Jan-Jaap de Haan. Ook Marleen Hogendoorn is nieuw in het bestuur.

De vergadering had vanwege Covid-19 online plaats. Engelsman dankte Heruer en Kramer voor hun tomeloze inzet voor de vereniging die zij de afgelopen jaren stevig op de Leidse kaart hebben gezet. Hij kondigde tevens aan dat tijdens de Diesviering in het najaar - wanneer we het virus hopelijk in bedwang hebben - het vertrekkende tweetal nog extra in het zonnetje zal worden gezet.

Het mooie interview met Rens Heruer en Gerard Kramer over de bestuurswissel dat Miep Smitsloo eerder al had in Oud Leiden Nieuws, is ook in het Leidsch Dagblad geplaatst. U kunt het [hier](#) teruglezen.

En in het zondagse praatprogramma *Licht op Leiden* is binnenkort de nieuwe voorzitter van HVOL de gast van de oud-voorzitter Rens Heruer. Zij spreken over leven en werk van Steven Engelsman en over de Leidse aspecten daarvan.

Licht op Leiden is een wekelijks praatprogramma op zondagmiddag van Sleutelstad TV, afwisselend gepresenteerd door Ton Kohlbeck en Rens Heruer. Het gesprek met Steven Engelsman (editie 41) wordt uitgezonden op zondag 18 april as. om 14.00 uur via Ziggo kanaal 46 en online via www.sleutelstad.nl. Herhalingen worden uitgezonden in de week erna. Onder voorbehoud ook via KPN kanaal 1421.

Agenda

VERPLAATST!

Dirk van Eck-lezing: De Leidse en Katwijkse jaren van Jef Last

lezing door Rudi Wester

Vanwege corona is besloten de lezing uit te stellen tot een nieuwe datum in september. U hoort zo snel mogelijk meer hierover.

Permanent beschikbaar op de [HVOL-website](#):

Bang voor mooi weer, een documentaire van Sleutelstad TV op verzoek van de HVOL. Ruurd Kok vertelt over herinneringsplaatsen en -objecten in de regio die met de Tweede Wereldoorlog te maken hebben. Over dit onderwerp schreef hij het boek 'Bang voor mooi weer – Oorlogssporen in Leiden en omgeving'.

Oud Leiden-podcasts, verhalen van 'gewone' Leidenaars, opgetekend door De Stem van Leiden, een commissie van de HVOL.

Oproep nieuwe rubriek in Oud Leiden Nieuws

Voor 'Stadswandeling', een nieuwe rubriek in ons kwartaalblad Oud Leiden Nieuws, is de redactie op zoek naar onze jongste en oudste leden. We roepen tieners en twintigers, tachtigers en negentigers op om zich te melden voor een wandeling met een medelid door en over Leiden.

Het gesprek zal in de vorm van een dubbelinterview verschijnen met foto's. De nieuwe

hoofdredacteur Ton van Brussel zal het gesprek met een jong en ouder lid aangaan. Wie mee wil werken of iemand anders wil aanmelden, mailt naar promotie@oudleiden.nl

---

Social Media

Oud Leiden gaat met zijn tijd mee en is te volgen op Instagram. Daarop zullen we mooie afbeeldingen van historisch Leiden plaatsen. Volgen kan, ons profiel is [hier](#) te vinden.

Oproep Commissie Communicatie

De Commissie communicatie is op zoek naar een extra lid dat het leuk vindt om mee te denken en te helpen aan de diverse uitingen die we maken, zoals deze nieuwsbrief, het kwartaalblad Oud Leiden Nieuws en berichten op de website. Voelt u zich geroepen? Mail dan naar: promotie@oudleiden.nl

---

Subsidie voor het herstel van Historisch Stadsbeeld verruimd

De gemeente Leiden stimuleert door de Subsidie Historisch Stadsbeeld al sinds 2009 het herstel van historische winkelpuien, kleuren en stoepen. De gemeenteraad van Leiden heeft besloten de subsidie te verruimen en te continueren per 20 februari 2021. Het doel is de historische binnenstad aantrekkelijker maken voor bewoners en bezoekers. Al meer dan 450 keer is gebruik gemaakt van deze regeling. De verruiming betekent dat nu ook historische bedrijfspuien (begane grond) onder de subsidieregeling vallen. Voorheen kwam alleen herstel van puien gebouwd voor winkel of horeca in aanmerking.

Het kleurherstel van voorgevels wordt aantrekkelijker voor eigenaren van historische gevels. Het subsidiebedrag voor dit onderdeel is verdubbeld naar maximaal 4000 euro. Dit was nodig vanwege de gestegen kosten voor kleurhistorisch onderzoek en schilderwerk. Tenslotte zijn ook de maximumbedragen voor winkelpuiherstel en monumentale stoepen verhoogd. Erfgoed Leiden en Omstreken verzorgt de begeleiding van de subsidieregeling. De gemeentelijke instelling geeft advies voor de restauratie, reconstructie of de nieuw aan te brengen historisch verantwoorde onderdelen. Daarnaast begeleiden kleuronderzoekers historisch onderzoek voor het schilderwerk van de gevel. Ook gevelreclame passend bij de historische gevel hoort daarbij. Om voor subsidie in aanmerking te komen is de locatie in de stad wel relevant, namelijk binnen de singels of aan de Stationsstraat.

Foto's: De winkelpui aan de Prinsessekade 5 in Leiden vóór en na herstel. foto: Erfgoed Leiden en Omstreken

Een afbeelding uit de Beeldbank
Breestraat rond 1870

De Breestraat gezien in de richting van de Vrouwensteeg, met in het midden het Heilige Geesthofje. Dit hofje werd in 1875 afgebroken en verplaatst naar de Doezastraat in verband met de uitbreiding van de naastgelegen Sociëteit Minerva. De foto is gemaakt rond 1870 door Jan Goedeljee.

Beschikt u over foto's van oud Leiden die het waard zijn ook door andere leden te worden bekeken? Meld u zich op beeldbank@oudleiden.nl. Dan gaan we samen bekijken of het waard is de afbeeldingen te digitaliseren en te publiceren.

Oud Leiden-podcast

Serie Leidse Onruststokers

Fenna IJtsma en Mariska van der Veen maken onder de noemer Leidse Schatten samen met de HVOL een podcastserie over Leidse Onruststokers. Wie zetten Leiden in het verleden op zijn kop? Over wie ging het gesprek van de dag? Wat hebben deze onruststokers ons vandaag nog te zeggen? Lopend door Leiden gaan Fenna en

Mariska terug in de tijd. Inmiddels zijn zes afleveringen te beluisteren, van Goeie Mie tot Marinus van der Lubbe. En, er komt een vervolgserie!

Alle reeds gemaakte podcasts zijn [hier](#) beluisteren.

Geveltekens. Een tussenstand

Commissie Geveltekens

In de vorige editie hebben we melding gemaakt van een opvallend verschijnsel in onze stad: Lavasteen straatnaamborden. We gaven een beschrijving van het voorkomen en over de historie van het aanbrengen in straten in Leiden. We deden ook een oproep aan u, lezers, om op zoek te gaan naar de aanwezigheid ervan in uw buurt of ergens in onze stad. Meestal wordt op zo'n vraag niet of nauwelijks gereageerd, maar – of het nu komt door corona of niet – er waren een zevental reacties van bijzondere waarde. Bovendien leidde het ook in onze commissie tot een nader onderzoek naar de historie en de techniek ervan. Op dit moment zijn we aan het inventariseren van wat er binnen is gekomen aan meldingen. Bij dezen herhalen we onze oproep. Wees één van die verraste mensen die in hun straat dit soort naambord ontdekte. We zijn blij met uw bijdrage.

De volgende keer hopen we u het verhaal te melden over de oorsprong ervan, de ontdekker, zijn bijzondere techniek. En hoe het gebruik ervan via een grote omzwerving ook in Leiden werd ingevoerd.

We zien uw bijdrage graag tegemoet.

Wilt u behalve de naam van de straat, ook een foto van het naambord of naamborden en het pand waar het is ingemetseld aan onderstaand adres sturen.

Mail uw vondst(en) naar kompierdik82@gmail.com

Alvast bedankt.

Historische kalender 2021 - april

Paasvee voor molen De Valk 1965

Als de lente in aantocht was en het werd Pasen, dan was het ook tijd voor de Paasvee-tentoonstelling die ieder jaar werd georganiseerd door de Vebo (vereniging tentoonstellen Vee en Bodem producten). De eerste Paas-Vebo was in 1935. Het was meestal gezond, Zuid-Hollands groot en klein vee dat gekeurd en verhandeld werd. Het was het visitekaartje van het Zuid-Hollandse boerenbedrijf. Eind 1967 werd een begin gemaakt met de bouw van een overdekte veemarkt, waar de handelaren bij de gemeente erg op aangedrongen hadden. De Lammermarkt werd te klein voor de veemarkt. Op 10 oktober 1969 opende de nieuwe Groenordhal zijn deuren en verhuisde de reguliere veemarkt naar de Willem de Zwijgerlaan.

De Stem van Leiden

Directeur van je eigen armoe

Afbeelding: De familie Verhoog in de Bankastraat

Jan Verhoog groeide op in een gezin met vier jongens en vier meisjes. Hij werd op 16

april 1933 als vierde geboren in het huis aan de Bankastraat in de Kooi. De broers en zussen sliepen met z'n allen op zolder, de meisjes aan de ene kant, de jongens aan de andere kant. Twee aan twee in een bed op een zak, gevuld met stro. Bij de jaarlijkse grote schoonmaak werden de zakken gevuld met nieuw stro. Omdat het trapgat gevaarlijk was, ging dat 's nachts dicht met een luik. Er werd een po neergezet die de volgende ochtend boordevol zat en die werd leeg gekieperd in een emmer. [Lees meer](#)

Cadeaulidmaatschap

Maak iemand voor een jaar lid van onze vereniging. Het nieuwe lid kan na dat jaar beslissen of hij/zij het lidmaatschap zelf wil voortzetten.

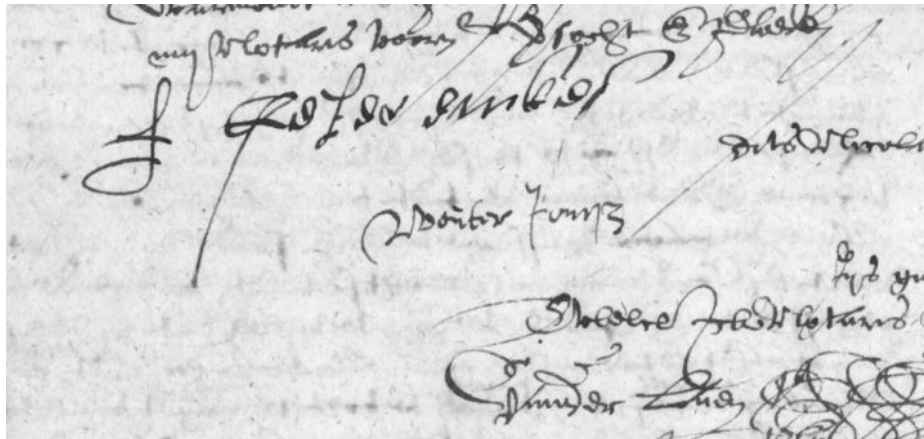
Prijs: 25 euro

Bestellen: promotie@oudleiden.nl.

Erfgoed Leiden Vondst van de Week

Een verloren weddenschap

Akte waarin de weddenschap is vastgelegd door de Leidse notaris Claes van der laen d.d. 17 oktober 1612 (tweede pagina, met handtekeningen). Collectie Erfgoed Leiden en Omstreken, oud notarieel archief, inv.nr. 0506

Hoe lang duurt een pelgrimsreis naar Jeruzalem? Minstens tien maanden volgens Pieter Emkes in 1612. Cors Lourisz. Legt se te beth (zo heette hij echt!) beweerde dat dat toch echt binnen zeven maanden moest kunnen. De heren maakten er een weddenschap van en lieten die officieel vastleggen door een notaris. Zo komt het dat deze weddenschap terug te vinden is in het Leids notarieel archief. Inzet van de weddenschap was het huis van Emkes. [Lees meer](#)

Verkrijgbaar via de HVOL

De onderstaande artikelen zijn verkrijgbaar bij de HVOL. Het 'HVOL-boekwinkeltje' is een activiteit van de Commissie Promotie, Uitvoering en Ondersteuning. Willem

Ramses Shaffy en zijn Leidse jaren, 25 verhalen en 2 wandelroutes

Ramses Shaffy woonde van zijn zesde tot en met zijn achttiende jaar in een pleeggezin in Leiden. Aan de zeezijde van het station is nog niet zo lang geleden een monument voor hem onthuld. Peter van der Geer schreef een boekje met 25 anekdotes over Shaffy's 'Leidse jaren'. Met behulp van de kaartjes voor- en achterin het boekje kunnen wandelroutes langs zijn verblijfplaatsen in de Leidse regio worden samengesteld.

HVOL-ledenprijs: 7,50 euro (winkelprijs 9,95 euro).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Historisch water in Leiden. Twee vaarroutes

In het boekje (60 pagina's, formaat ongeveer A-5) dat door het Waterambacht Leiden in samenwerking met de HVOL werd uitgebracht, worden twee routes voor vaartochten van ongeveer 1,5 uur door Leiden beschreven. De ene tocht gaat door de binnenstad en de andere voor een groot deel over de Leidse singels. Tevens wordt een aantal doorsteken aangegeven waarmee een route kan worden bekort of verlengd. Het boekje is niet zozeer een vaagids of een toeristengids voor bezienswaardigheden aan de wal, maar het vestigt vooral de aandacht op zaken die te maken hebben met het historische Leidse stadswater. Om de aandachtspunten op de route in perspectief te plaatsen, is in het boekje ook achtergrondinformatie te vinden over de ontwikkeling van een aantal water-gerelateerde onderwerpen in de stad door de tijd heen: de rol van water bij de vroegere verdedigingswerken, de scheepvaart, het beheersen van het waterpeil, de waterversing, handel en markten, walkanten, scheepswerven en bruggen.

HVOL-ledenprijs 2,50 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Historisch water in Leiden

Gezicht op de Heerestraet, met de Vahng over de Nieuwe Rijn. Gezien vanaf de Sille Rijn bij de S. Mare. Rechts de Aalwaer met de Waag en het Waagwagel met kranen. Links een gedeelte van Huis ter Laet en de Sier Javeling. Op de achtergrond de Stadhuiscoren.

De taal van Rembrandt. De kunst van het overtuigen

beweging, gelaagdheid, kleurgebruik, symbolen, gebaren en licht- en schaduweffecten. Het werkje bevat onder andere 63 zeventiende-eeuwse schilderstermen.

HVOL-ledenprijs: 7,00 euro.

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Esther Mourits, Een kamer gevuld met de mooiste boeken; De bibliotheek van Johannes Thysius (1622-1653)

Op zijn sterfbed nam de Leidse jurist Johannes Thysius een beslissing die hem onsterfelijk zou maken. Hij liet een testament opstellen waarmee hij zijn belangrijkste bezit, een bibliotheek met enkele duizenden boeken, naliet aan de wetenschap. Thysius had kosten noch moeite gespaard met het verzamelen van boeken over alle mogelijke onderwerpen van studie en meende dat zijn overlijden geen einde mocht maken aan dit levenswerk. Enkele jaren na zijn dood kon op het Rapenburg de Bibliotheca Thysiana worden geopend, de eerste door een privéverzamelaar gestichte publieke bibliotheek in de Nederlanden. In dit boek beschrijft Esther Mourits de ontstaansgeschiedenis van de collectie. Esther Mourits studeerde Geschiedenis in Utrecht. Ze is verbonden aan de Universiteit van Leiden, waar ze promoveerde op de collectie van Johannes Thysius. Met *Een kamer gevuld met de mooiste boeken* verschijnt haar promotieonderzoek in boekvorm.

HVOL-ledenprijs € 25,- (winkelprijs € 29,50).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Frits Boersma en Greet Dusseldorp - Kingma, Regenten en Kuise Maagden; 350 jaar Eva van Hoogeveenshofje

Dit boek, uitgekomen in 2007, vertelt van de rijke historie van het hof, haar stichters, bewoners en bestuurders, vanaf het leven van Eva van Hoogeveen en de stichting van het hof in 1650 tot ruim 350 jaar later, in 2007. De auteurs Frits Boersma en Greet Dusseldorp - Kingma, die beiden geschiedenis studeerden aan de Universiteit van Leiden, baseerden hun bevindingen op uitgebreid speurwerk in diverse archieven in Leiden, Delft en Den Haag alsook op bijdragen van vele deskundigen.

HVOL-ledenprijs € 7,50.

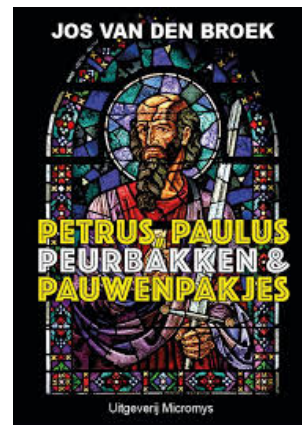
Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Jos van den Broek, Petrus, Paulus, Peurbakken & Pauwenpakjes

PPP en P, zoals Van den Broek zijn bundel zelf noemt, is diens vierde boek over Leiden. Het bevat veertig antwoorden op Leidse vragen die de auteur zichzelf ooit stelde. Hij ging op zoek naar antwoorden en legde zijn speurwerk vast in verhalen. Een van de favorieten van de schrijver zelf is het verhaal over zijn zoektocht naar de oorspronkelijke gerechtelijke stukken van de veroordeling van de Leidse gifmengster Goeie Mie.

HVOL-ledenprijs: 15,00 euro (winkelprijs: 19,50 euro).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Anneke Boot, Van gilde tot ROC, Geschiedenis van het vakonderwijs in de stad Leiden

'Van gilde tot ROC' begint bij het leren van een vak in gildeverband in de veertiende eeuw en eindigt bij het beroepsonderwijs in de eenentwintigste eeuw. Het Leidse vakonderwijs staat in het boek centraal. De bijzondere verhalen over gilden en scholen zijn gebaseerd op veelal nog niet eerder gebruikt archiefmateriaal. Daarnaast worden landelijke ontwikkelingen behandeld om beter te begrijpen wat zich lokaal afspeelde.

De lezer leert de stad Leiden op een heel andere manier kennen. De vele illustraties in het boek zorgen voor een plezierige lees- en kijkervaring.

HVOL-ledenprijs: 25,00 euro (winkelprijs: 30 euro).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Rudie Kagie, Jantjes van Leiden, Het verhaal van de Kweekschool voor Zeevaart

Dominee Abraham Rutgers van der Loeff was zijn tijd ver vooruit toen hij in 1855 het plan voor een Kweekschool voor Zeevaart in Leiden lanceerde, bedoeld om 'vagebonderende straatjongens' in Leiden zicht op een betere toekomst te bieden. In 1986 publiceerde Kagie al over geschiedenis van de Kweekschool voor Zeevaart in Leiden. De versie anno 2017 behelst een verdieping van de eerder uitgevoerde studie. Kagie raadpleegde hiervoor de dagboeken van Rutgers van der Loeff en stuitte op allerlei bronnen die niet eerder voor publicaties werden gebruikt. "De geschiedenis van de Kweekschool voor Zeevaart is veel boeiender dan ik me dertig jaar geleden realiseerde", aldus Kagie.

HVOL-ledenprijs: 10,00 euro (winkelprijs: 15 euro).

Bestellen: winkeltje@oudleiden.nl

Bedrijfsleden

De onderstaande bedrijven zijn bedrijfslid van de Historische Vereniging Oud Leiden. Bent u ook een bedrijf met een warm Leids hart en met respect voor de Leidse geschiedenis? Dan is het ondersteunen van de Historische Vereniging Oud Leiden net iets voor u. Neem contact op met promotie@oudleiden.nl en we vertellen u er alles over.

Bedrijfsleden

rijksmuseum
boerhaave

Akerboombouw BV

Alrijne Zorggroep

APEK administraties

Stichting Beheer Begraafplaats Rhijnhof

Rijksmuseum Boerhaave

Breedveld Holding

Buik en Van der Horst, gerechtsdeurwaarders

Grandcafé De Burcht

Van Cleef Holding

Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden

Du Prie bouw & ontwikkeling b.v.

Griffioen Precious Presents vof

Juwelier De Gunst

firma W.P. Hartwijk en Zoon

HBK fiscalisten_accountants_expert consultants

Stichting Hof Meermansburg

Hooglandse Kerk

Hoppezak Kledingverhuur

La Gro Geelkerken advocaten

LEK makelaars en taxateurs

Macropa BV

Glas- en Schilderwerken Van Muiden bv

Stichting Pieterskerk Leiden

Brasserie de Poort

Prima Management

Primavera Pers

Rabobank Leiden-Katwijk

Hoogheemraadschap van Rijnland

MBO Rijnland

De Ruyter de Wildt en De Vroom, advocaten

Schulpen Schuim BV

Serviceflat Schouwenhove

Sociëteit Amicitia

Teekens Karstens, advocaten en notarissen

Universiteit Leiden

Van der Valk Hotel Leiden

Veldman Rietbroek Architecten

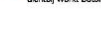
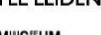
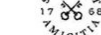
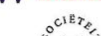
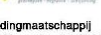
Museum Volkenkunde

Stichting Werk & Onderneming

Stichting Zeven Leidse Hofjes

Tandartsenpraktijk Zoeterwoudsesingel

Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid

Copyright © 2021 Historische Vereniging Oud Leiden, All rights reserved.

[Gegevens wijzigen](#) | [afmelden](#)

